

Suomen metsäkeskus

Rahoitus monimuotoisuuteen ja metsäluonnon hoidon edistämiseen vuonna 2026 (mom. 30.40.45)

Valtion vuoden 2026 talousarviossa hyväksyty määräraha

Vuoden 2026 valtion talousarviossa momentille 30.40.45 (Metsäluonnon hoidon edistäminen) on myönnetty 11 027 000 euroa. Määräraha on kolmen vuoden siirtomääräraha. Lisäksi vuodelta 2025 on siirtynyt käytettäväksi kolmivuotista määrärahaa 10 713 534 euroa. Täten vuonna 2026 määrärahaa on käytettävissä yhteensä 21 740 534 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) ja metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain (71/2023) nojalla tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi. Vuonna 2026 saa tehdä metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain luvun 4 a mukaisten kokeilu hankkeisiin myönnettävien avustusten tukipäätöksiä enintään 800 000 eurolla.

Suomen metsäkeskuksen esitys määrärahojen ja myöntövaltuuden jaosta

Suomen metsäkeskuksen johtokunta on hyväksynyt vuotta 2026 koskevan esityksen maa- ja metsätalousministeriölle kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain sekä metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain mukaisten tukien maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen.

Metsäkeskus esittää, että momentin 30.40.45 määrärahaa osoitettaisiin metsätalouden ympäristötukeen 18 086 534 euroa sekä metsäluonnon hoitohankkeiden, Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteiden ja kulutukseen toteuttamiseen 3 654 000 euroa.

Ympäristötukeen osoitetusta 18 086 534 eurosta on kohdennettu maakuntiin Metsäkeskuksen tietojärjestelmissä käsiteltävissä oleviin ympäristötukihakemuksiin yhteensä 8 175 454 euroa sekä hyväksytyjen ympäristötukipäätösten yhteydessä tehtävien luonnonhoitotöiden tukiin yhteensä 137 733 euroa. Loput määrärahasta (9 773 347 euroa) jaetaan maakuntien kesken viidellä eri jakoperusteella. Kunkin jakoperusteen suhteellinen painoarvo on 20 % (1 954 669,4 euroa):

1. Maakunnan alueella olevien puustoisten metsälain 10 §:n mukaisten elinympäristöjen sekä METSO-elinympäristöjen osuus koko maan vastaavista

elinympäristöistä suhteutettuna yksityismaiden metsämaan pinta-alaan. Tiedot on otettu Metsäkeskuksen metsävaratietojärjestelmästä 12/2025.

2. Maakunnan hakkuuintensiteetti, joka selvitetään laskemalla maakunnan vuosien 2020–2024 toteutuneen hakkuumäärän keskiarvon ja suurimman kestävän hakkuumäärän suhteena. Luvut on otettu Luken metsätilastoista.
3. Vuonna 2026 päättyvien ympäristötukisopimusten puustoisten elinympäristöjen pinta-ala maakunnittain. Tiedot on otettu Metsäkeskuksen metsävarajärjestelmästä 12/2025.
4. Ympäristötuen maakunnittainen vuoden 2025 hehtaarikohtainen toteutunut korvaus, euroa/ha.
5. Ympäristötuen maakunnittainen käyttö suhteessa vuonna 2025 maksettuaan ympäristötuen kokonaismäärään.

Vapaaehtoisen metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelman 2026–2040 (METSO-ohjelma) luonnonhoitohankkeisiin (mukaan lukien kulutus), Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteisiin sekä vesiensuojeluhankkeisiin sekä kokeiluhankkeisiin (soiden ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito) osoitetaan tukea 3 654 000 euroa. Jokaiseen maakuntaan on osoitettu 150 000 euroa (yhteensä 2 700 000 euroa) ja lisäksi 1.1.2026 maksamatta olleiden hyväksytyjen rahoituspäätösten mukainen tuki 947 966 euroa.

Valtion vuoden 2026 talousarviossa on osoitettu myöntämisvaltuutta 800 000 euroa kannustejärjestelmälain mukaisesti kokeiluhankkeisiin myönnettävien avustuksien myöntämispäätöksiin. Valtuudelliset työlajit ovat suon ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito. Työlajeilla kokeillaan tulosperusteisten tukien käyttöä luonnonhoidossa.

Suomen metsäkeskus esittää, että suon ennallistamiseen osoitetaan myöntämisvaltuutta 400 000 euroa. Arvioidun kustannustason perusteella osoitetulla myöntämisvaltuudella voidaan tehdä myöntämispäätöksiä arviolta noin 400–800 hehtaarin pinta-alalle. Myöntämisvaltuus kohdennetaan maakuntiin suhteessa maakunnan yksityismailla sijaitsevien ojitettujen suoalueiden pinta-alaan siten, että jokaiseen maakuntaan osoitetaan kuitenkin vähintään 10 000 euroa.

Lehdon luonnonhoidon osalta Suomen metsäkeskus esittää, että sille osoitettaisiin myöntämisvaltuutta 400 000 euroa. Arvioidun kustannustason perusteella osoitetulla myöntämisvaltuudella voidaan tehdä myöntämispäätöksiä arviolta noin 270–330 hehtaarin pinta-alalle. Myöntämisvaltuus kohdennetaan maakuntiin suhteessa maakunnan yksityismailla sijaitsevien muiden lehtoalueiden, kuin metsälain (20.12.2013/1085) 10 §:n tarkoittamien erityisen tärkeiden lehtoelinympäristöjen, pinta-alaan. Jokaiseen maakuntaan osoitetaan kuitenkin vähintään 10 000 euroa.

Määrärahan ja myöntövaltuuden osoittaminen

Maa- ja metsätalousministeriö on päättänyt, asiain oltua valmisteltavasti valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, osoittaa Suomen metsäkeskukselle käytettäväksi momentilta 30.40.45 metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain nojalla tehtäviin tukipäätöksiin myöntövaltuutta 800 000 euroa, josta 400 000 euroa myönnetään soiden ennallistamiseen ja 400 000 euroa lehtojen luonnonhoitoon. Rahoitettavaksi hyväksyttävien toimenpiteiden tulee olla sen mukaisia, mitä kannustejärjestelmälain nojalla luvun 4a:n mukaisista toimenpiteistä on säädetty.

Maa- ja metsätalousministeriö on päättänyt osoittaa Suomen metsäkeskukselle määrärahaa yhteensä 21 740 534 euroa, josta 11 027 000 euroa on vuoden 2026 talousarvion määrärahaa ja 10 713 534 euroa on vuoden 2025 talousarvion siirtomäärärahaa. Määräraha osoitetaan metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain 20 §:n mukaiseen ympäristötukeen yhteensä 18 086 534 euroa sekä kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 21 §:ssä ja metsätalouden määräaikaisen kannustejärjestelmälain 22, 23, 23 b ja 23 c §:ssä tarkoitettujen metsäluonnon hoito- ja kulotushankkeiden toteuttamiseen ja kokeiluhankkeisiin (soiden ennallistaminen ja lehdon luonnonhoito) 3 654 000 euroa. Rahoituksella toteutetaan vuonna 2026 valtioneuvoston periaatepäätöstä vapaaehtoisesta metsien monimuotoisuuden toimenpideohjelmasta 2026–2040 (METSO-ohjelma), valtioneuvoston periaatepäätöstä Helmi-elinympäristöohjelmasta 2021–2030 (Helmi-ohjelma) sekä Kansallista Metsästrategia 2035:ttä (KMS2035).

Määrärahan käyttöä koskevat määräykset, valvonta ja seuranta

Määrärahan ja myöntämisvaltuuden käytössä ja maksamisessa noudatetaan määräaikaisen rahoituslain tai kannustejärjestelmälain rahoituksen myöntämisen ja maksamisen ehtoja. Varojen hoidosta ja käytöstä säädetään Suomen metsäkeskuksesta annetun lain 25 §:n 1 ja 2 momentissa. Valtuuden seurannassa ja dokumentoinnissa noudatetaan Valtiokonttorin määräystä valtuuksien seurannasta (VK/76244/00.00.00.01/2023).

Varoja käytetään metsälain (1093/1996, muut. 1083/2013) 10 §:n mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen säilyttämisestä yksityisille maanomistajille aiheutuvien vähäistä suurempien menetysten korvaamiseen ympäristötuella silloin, kun hakkuu on todellinen uhka monimuotoisuuden häviämislle. Varoja käytetään myös METSO ympäristötukikohteiden rahoitukseen ja METSO- ja Helmi-ohjelmien luonnonhoitohankkeisiin mukaan luettuna kulotus sekä vesiensuojeluhankkeisiin.

Suomen metsäkeskus tulee pyrkiä määrärahan käytössä alueellisesti monimuotoisuutta turvaaviin verkostoihin. Metsäkeskuksen tulee huolehtia, että hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan annettuja määräyksiä.

Suomen metsäkeskuksen tulee huolehtia, että metsäkeskuksen ja maanomistajien välille laadittavissa ympäristötukea koskevissa sopimuksissa on seuraava maininta: “Jos metsäkeskuksella ei ole osoittaa ympäristötukeen käytettäviä määrärahoja, sopimus raukeaa ilman muita seuraamuksia”.

Hyväksyttäessä luonnonhoitohankkeita tulee erityisesti kiinnittää huomiota siihen, että rahoitettava toimenpide ja kohde ovat talousmetsien monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta alueellisesti tai luonnonarvoiltaan merkittäviä ja että kustannuksiksi hyväksytään vain luonnonhoidosta aiheutuvia, metsien tavanomaiseen suunnitteluun, hoitoon ja käyttöön kuulumattomia kustannuksia.

Suomen metsäkeskukselle voidaan myöntää hakemuksesta ennakkoa. Varat maksetaan metsäkeskuksen valtion maksuliikennettä varten avatulle tilintekijäpankkitilille. Varoja saa nostaa tililtä vain johtajan tai metsäjohtajan tai rahoitus- ja tarkastuspäälliköiden päätökseen perustuvien menojen maksamista varten. Varojen hoidossa ja käytössä on noudatettava valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992, muut. 1786/2009) tilintekijää koskevia säännöksiä ja maa- ja metsätalousministeriön antamia määräyksiä ja ohjeita. Suomen metsäkeskuksen tilitysvarat sisältyvät metsäkeskuksen taseen rajoituksenalaisiin varoihin. Saaduista ennakoista Suomen metsäkeskus tekee kuukausittain varojen käyttöä koskevan tilityksen maa- ja metsätalousministeriölle.

Suomen metsäkeskuksen tulee kultakin tilityskaudelta koota ja toimittaa kuukauden välein metsäluonnon hoidon edistämiseen osoitettujen varojen käytöstä tietojärjestelmästä saamansa raportti maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosastolle. Raportista tulee käydä ilmi maakunnittain rahoitetut toimenpiteet ja niiden suoritelmät, niihin käytetty myöntämisvaltuus sekä maksetut määrärahat.

Raportointia ja tilityksiä varten Suomen metsäkeskuksen on ylläpidettävä tehdyistä ympäristötukipäätöksistä ja luonnonhoitohankkeista luetteloita (tiedostoja), joista ilmenevät päätöksen päivämäärä ja numero, kunta ja tuki tai palkkio euroina. Ympäristötukiluettelossa on lisäksi oltava kohteen pinta-ala sekä elinympäristön tyyppi. Luonnonhoitohankkeista tehtävässä luettelossa ilmoitetaan hankkeen nimi ja tarkoitus, tilityskautena käytetyt varat euroina, hankkeen vaikutusalue hehtaareina, korvatun puuston määrä ja tilojen lukumäärä, hankkeeseen saatu mahdollinen muu rahoitus sekä hankkeen toteuttajataho.

Suomen metsäkeskus raportoi varojen suuntaamisesta ja käytöstä yllä olevan mukaisesti maa- ja metsätalousministeriöön viimeksi päättyneen tilikauden osalta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

Päätöksen muuttamisjärjestys

Mikäli osoittautuu, ettei nyt tehtyä päätöstä pystytä toteuttamaan, tulee Suomen metsäkeskuksen viipymättä ryhtyä toimenpiteisiin päätöksen tarpeelliseksi tarkistamiseksi ottaen erityisesti huomioon METSO- ja Helmi-ohjelmien toteuttaminen sekä Kansallinen metsästrategia 2035.

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä määrärahan alueellinen jakauma on Suomen metsäkeskuksen tekemän esityksen mukainen. Suomen metsäkeskuksen johtaja voi päättää määrärahojen aluejaon muuttamisesta, määrärahan muuttamisesta ympäristötuen ja luonnonhoitohankkeiden kesken sekä myöntövaltuuden suuruuden muuttamisesta myötövaltuudellisten luonnonhoidon työläjien (suon ennallistaminen ja

lehdon luonnonhoito) välillä. Mahdollinen muuttamispäätös tulee toimittaa tiedoksi maa- ja metsätalousministeriöön.

Lisätietoja tämän päätöksen soveltamisesta antaa metsäneuvos Ville Schildt (puh. 040 7210 687), etunimi.sukunimi(at)gov.fi.

Maa- ja metsätalousministeri

Sari Essayah

Metsäneuvos

Ville Schildt

JAKELU

Suomen metsäkeskus

TIEDOKSI:

valtiovarainministeriö/Jyri Inha

ympäristöministeriö

MMM LVO Metsä- ja biotalousyksikkö, Erno Järvinen

MMM LVO Suunnittelu- ja tutkimusyksikkö, Tiina Kujala

MMM LVO Metsä- ja biotalousyksikkö, Anne Vehviläinen